

PROGRAMA DE HISTORIA DEL PENSAMENT POLITIC

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona

Prof. Josep M. COLOMER

CURS 89-90

HISTÒRIA DEL PENSAMENT POLÍTIC.

1. REALISME POLÍTIC

Machiavelli

La conducta dels governs i la seva relació amb els governants.
Enfocament empírico-comparatiu i històric.

Supostos de conducta: el desig de poder i el desig de seguretat.
Virtú versus fortuna. La virtú: la força i l'engany. L'home polític: leó i guineu.

La República i el principat nou.

Realisme polític i raó d'Estat.

2. EL CONTRACTE.

Hobbes.

L'obligació política.

Racionalisme. Deontuació i anàlisi. El paper de la psicologia (materialista) i la lògica (matemàtica).

Individualisme metodològic, supòsit d'egoisme. Motivacions: por a la mort, desig de seguretat. El poder com a substància. Estat de naturalesa com a estat de guerra. Contracte polític-social. República i sobirania. L'Estat cristià.

La qüestió de la monarquia.

Iusnaturalisme i positivisme jurídic.

Locke.

Obligació política, desobediència i revolució.

Empirisme i iusnaturalisme. Creacionisme, llei natural i racionalitat humana.

Estat de la naturalesa i cooperació. Contracte social i contracte polític.

Propietat i conflicte. Govern civil: jutge imparcial i consens. Dret de rebel·lió.

Eleccions i divisió de poders.

Contractualisme i drets naturals.

Rousseau.

La democràcia.

Hipòtesis raonables i condicionals. Naturalisme.

L'Estat de Naturalesa com a estat de bondat solitària. Societat

con a estat de guerra. Contracte social-polític. Voluntat general i interés general. Llibertat civil.
Democràcia com a sobirania popular. Democràcia i aristocràcia com a formes de govern. La religió civil.
El jacobinisme.

Kant.

L'Estat de dret.

Raó pura i raó pràctica. L'imperatiu categòric. Home inaturalesa: la sociabilitat insociable. Filosofia de la història.

Política com a moral. Contracte i política del dret. La pau perpetua.'

Garanties, divisió de poders, govern representatiu. Reformes i revolució.

Contractualisme i moral.

3. SOCIOLOGIA I CULTURA POLÍTICA.

Montesquieu.

Despotisme i llibertat.

Enfocament empírico-comparatiu. Racionalisme.

L'esperit de les leis. La llibertat. Divisió de poders i cossos intermedis.

Les virtuts de les formes de govern.

L'enfocament sociològic de la política.

Tocqueville.

Llibertat i igualtat.

Enfocament empírico-comparatiu.

Condicions socials de la democràcia: la igualtat d'oportunitats.

Tirania de la majoria; individualisme passiu. El despotisme democràtic.

Llibertat de premsa; divisió de poders; govern local; cultura cívica; religió civil.

La cultura política.

4. L' ECONOMIA POLITICA.

Entre Hume i Smith.

Els interessos i les passions.

Individualisme metodològic; supòsit d'autopreferència i racionalitat instrumental. El conseqüencialisme moral.

Les conseqüències no intencionades. Vicis privats, beneficis públics. Intercanvis amb mutu benefici. Utilitat privada i utilitat social. Simpatia i benevolència.

El mètode econòmic en política.

Bentham.

La màxima felicitat per al major nombre.

Rebuig de les ficcions contractualistes i naturalistes.

El càlcul de la felicitat. L'utilitarisme hedonista: plaer i dolor. Utilitat marginal i distribució. Interessos perversos i egoisme dels governants.

Utilitat pública i felicitat privada.

La democràcia radical com a control dels governants. L'harmonització artificial d'interessos.

Utilitarisme i elecció racional.

Mill.

Latirania de la majoria.

Positivisme i progrés.

L'utilitarisme idealista: els plaers intel·lectuals i espirituals.

La felicitat com a autonomia personal i llibertat. Intervenció estatal i cooperació.

Elitisme i participació. La religió de la humanitat.

Utilitarisme i regles morals.

5. HISTORICISME.

Hegel.

L'Estat racional o ideal.

La visió idealista de la història. Esperit universal i dialèctica.

Bibliografía

Obra general

G. Sabine: *Historia de la teoría política*, Tecnos.

Machiavelli

El Príncipe.

Estudis:

James Burnham: *Los maquiavelistas*, Emecé, Buenos Aires, 1945.

Hobbes

Leviatán

Estudis:

Michael Taylor: *Hobbes State*, cap. 6 de *The possibility of Cooperation*, Cambridge University Press, 1987.

J.W.N. Watkins: *Qué ha dicho verdaderamente Hobbes* (1ª ed. 1965), Doncel, Madrid, 1972.

Enrique Lynch: *Introducción a Hobbes. Antología*, Península, Barcelona, 1987.

Jean Hampton: *Hobbes and the Social Contract Tradition*, Cambridge University Press, 1988.

Gregory S. Kavka: *Hobbesian Moral and Political Theory*, Princeton University Press, 1986.

Locke

Segundo ensayo sobre el gobierno civil

Estudis:

Richard Ashcraft: *Locke's Two Treatises of Government*, Londres, Allen & Unwin, 1987.

Rousseau

Del contrato social

Discurso sobre las desigualdades entre los hombres

Estudis:

J. Talmon: *Los orígenes de la democracia totalitaria* (1ª ed. 1951, reed. Penguin 1987), México, Aguilar, 1956.

Jacques Julliard: *La faute à Rousseau*, Seuil, 1985.

Kant

Fundamentación de la metafísica de las costumbres

Introducción a la filosofía del derecho, Centro de Estudios Constitucionales.

Estudis:

Kant como pensador político. Immanuel Kant 1724/1974, por Rolf Denker, Walter Euchner, Irigus Fetscher, Christian Ritter; ed.: Eduard Gerresheim, Bonn-Bad Godesberg, Inter Nationes, 1974.

Montesquieu

Del espíritu de las leyes.

Estudis:

María del Carmen Iglesias: *Montesquieu. Política y ciencia natural*, Madrid, Alianza, 1984.

Josep M. Colomer: *Estudio preliminar a Montesquieu: Cartas persas*, Madrid, Tecnos, 1986.

Tocqueville

La democracia en América

El antiguo régimen y la revolución

Estudis

François Furet: *Tocqueville y el problema de la Revolución Francesa, dins: Pensar la Revolución Francesa*, Barcelona, Petrel, 1980.

Pierre Manent: *Tocqueville et la nature de la démocratie*, París, Julliard, 1982.

Jean-Claude Lamberti: *Tocqueville et les deux démocraties*, París, Presses Universitaires de France, 1983.

L'economia política

David Hume

Tratado sobre la naturaleza humana

Ensayos políticos, Tecnos.

Adam Smith

Investigación sobre el origen y las causas de la riqueza de las naciones

Estudis:

Albert Hirschman: *Las pasiones y los intereses. Argumentos políticos a favor del capitalismo antes de su triunfo*, México, Fondo de Cultura Económica, 1978.

Josep M. Colomer: *Estudio preliminar a David Hume: Ensayos políticos*, Tecnos, 1987.

Bentham

Fragmento sobre el gobierno

Introduction to the principles of morals and legislation

Constitutional Code

Antología (ed. de Josep M. Colomer), Península (en premsa).

Estudis:

H.L.A. Hart: *Essays on Bentham. Studies in Jurisprudence and Political Theory*, Oxford University Press-Clarendon, 1982.

Frederick Rosen: *Bentham and Representative Democracy*, Oxford University Press-Clarendon, 1983.

Josep M. Colomer: *El utilitarismo. Una teoría de la elección racional*, Barcelona, Montesinos, 1987.

Mill

Sobre la libertad

Utilitarismo

Consideraciones sobre el gobierno representativo

Estudis:

John Robson: *The Improvement of Mankind. The Social and Political Thought of John Stuart Mill*, University of Toronto Press, 1968.

Fred Berger: *Happiness, Justice and freedom. The Moral and Political Philosophy of John Stuart Mill*, Berkeley, University of California Press, 1984.

Josep M. Colomer: *El utilitarismo* cit.

Hegel

Fonts:

Lecciones sobre una filosofía de la historia universal, Alianza.

Filosofía del derecho, Universidad Nacional Autónoma de México.

Estudis:

K. Popper: *La miseria del historicismo*, Alianza.

Marx-Engels

Fonts:

Manifiesto comunista

Prólogo a Contribución a la crítica de la economía política

La guerra civil en Francia

Estudis:

Eric J. Hobsbawm: *Los aspectos políticos de la transición del capitalismo al socialismo* in *Historia del marxismo* vol. 2 (1ª ed. 1978), Barcelona, Bruguera, 1979 (trad. J.M. Colomer).

Jon Elster: *Introduction to Karl Marx*, Cambridge University Press, 1988.